

ห้องสมุดงานวิจัย สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ

246985

นักรบที่มีผลกระทบต่อการบริโภคเบียร์ในประเทศไทย

ศุภนา บุญยก

วิทยานิพนธ์เสนอต่อมหาวิทยาลัยรามคำแหง
เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญา
เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต
ปีการศึกษา 2554

600251569

ห้องสมุดงานวิจัย สำนักงานคณะกรรมการการวิจัยแห่งชาติ

ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการบริโภคเบียร์ในประเทศไทย

สุนนา บุญยก

วิทยานิพนธ์เสนอต่อมหาวิทยาลัยรามคำแหง
เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญา
เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต
ปีการศึกษา 2554
ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยรามคำแหง

FACTORS AFFECTING THE CONSUMPTION OF BEER IN THAILAND

SUMANA BUNYOK

A THESIS PRESENTED TO RAMKHAMHAENG UNIVERSITY
IN PARTIAL FULFILLMENT OF THE REQUIREMENTS
FOR THE DEGREE OF MASTER OF ECONOMICS

2011

COPYRIGHTED BY RAMKHAMHAENG UNIVERSITY

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์ ปัจจัยที่มีผลกระหนตต่อการบริโภคเบียร์ในประเทศไทย

ชื่อผู้เขียน นางสาวนนา บุญยก

สาขาวิชา เศรษฐศาสตร

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

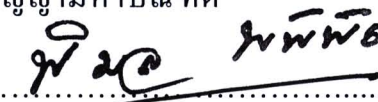
รองศาสตราจารย์อดิ ไทยานันท์

ประธานกรรมการ

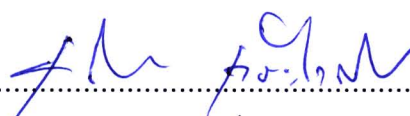
รองศาสตราจารย์สุกัญญา ดันธนวนัน

รองศาสตราจารย์อัมภินพงศ์ ฉัตราคม

มหาวิทยาลัยรามคำแหงอนุมัติให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาามหาบัณฑิต

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์พิมล พูพิพิธ)

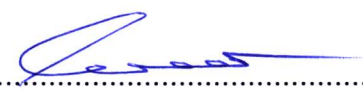
คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ เอกสิทธิ์ เตชะไคศิยวณิช)

.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์อดิ ไทยานันท์)

.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์สุกัญญา ดันธนวนัน)

.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์อัมภินพงศ์ ฉัตราคม)

.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ไกรสร คีอประโคน)

บทคัดย่อ

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์ ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการบริโภคเบียร์ในประเทศไทย

ชื่อผู้เขียน นางสาวสุนนา บุญยก

ชื่อปริญญา เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต

ปีการศึกษา 2554

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

1. รองศาสตราจารย์อดิ ไทยานันท์	ประธานกรรมการ
2. รองศาสตราจารย์สุกัญญา ตันธนวัฒน์	
3. รองศาสตราจารย์อัมรินทร์ พงษ์ นิตราคม	

246935

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มุ่งศึกษาความสัมพันธ์ของปริมาณการบริโภคเบียร์ในประเทศไทยกับปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการบริโภคเบียร์ในประเทศไทย โดยใช้ข้อมูลทุติยภูมิรายไตรมาส ใช้วิธีการศึกษาทางเศรษฐมิติมาสร้างเป็นแบบจำลองถดถอยพหุคูณด้วยวิธีกำลังสองน้อยที่สุด โดยใช้โปรแกรม EVIEWS ประมวลผลทางสถิติ

ผลการศึกษาพบว่า ราคาขายปลีกเบียร์ และการบังคับใช้พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์พุทธศักราช 2551 เป็นปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการบริโภคเบียร์ โดยมีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงข้าม ส่วนรายได้ต่อหัวมีความสัมพันธ์กับปริมาณการบริโภคเบียร์ในทิศทางเดียวกัน

เบียร์เป็นสินค้าที่ทำรายได้ให้แก่รัฐปีละหลายหมื่นล้านบาท และเป็นเครื่องดื่มที่นิยมใช้ในการสังสรรค์เพื่อการเข้าสังคม แต่ในขณะเดียวกันก็เป็นสินค้าที่มีผลกระทบในหลายด้านทั้งทางตรงและทางอ้อม ทำให้รัฐบาลหันมาสนใจในผลกระทบที่เกิดขึ้น โดยการออกมาตรการต่าง ๆ แต่เป็นการยากที่จะลดการบริโภคโดยใช้แค่สื่อในการณรงค์และการโฆษณาเพียงอย่างเดียว จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่รัฐบาลจะต้องมีมาตรการในการลดการบริโภคอย่างจริงจัง โดยดำเนินการจับกุมผู้ที่ฝ่าฝืนกฎ และประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อปฏิบัติหน้าที่อย่างเคร่งครัดต่อไป

ABSTRACT

Thesis Title Factors Affecting the Consumption of Beer in Thailand
Student's Name Mrs. Sumana Bunyok
Degree Sought Master of Economics
Academic Year 2011

Advisory Committee

1. Assoc. Prof. Ati Thaiyanan	Chairperson
2. Assoc. Prof. Sukanya Tantanawat	
3. Assoc. Prof. Asambhinabong Shatragom	

246985

In this thesis, the researcher investigates the relationships between the quantity of beer consumption and the factors affecting said beer consumption in the Kingdom of Thailand (Thailand).

In carrying out this inquiry, the researcher analyzed relevant quarterly secondary data through applications of an econometric model utilizing the multiple regression equation in conjunction with the ordinary least squares (OLS) method. The Econometric (Eviews) computer program was used for statistical computations.

Findings are as follows:

The retail price of beer and the enforcement of the Alcoholic Beverage Control Act, B.E. 2551 (2008) were factors affecting the quantity of beer consumption with the former factorial variables being inversely correlated

with the quantity of beer consumed. However, per capita income was also determined to be directly correlated with the quantity of beer consumed.

Beer is a product that annually generates billions of baht in state revenues. It is also a socially-favored beverage. At the same time, it is a product bearing both direct and indirect effects. In view of its effects, the government has begun to be more and more interested in the question of beer consumption. It issues various measures regulating the consumption of beer. However, it is difficult to decrease consumption if only media are used in conducting campaigns and placing notices to the end of controlling consumption. It is therefore necessary that the government shall continue promulgating measures geared to reducing consumption by arresting those who violate beer consumption regulations. The government should coordinate its efforts in this direction with the efforts of concerned agencies to the end of these agencies more seriously and strictly carrying out their duties and responsibilities.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์นี้สำเร็จเรียบร้อยได้ด้วยความช่วยเหลือจากหลายบุคคล
ขอขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ ไทยานันท์ ประธานกรรมการวิทยานิพนธ์
รองศาสตราจารย์สุกัญญา ตันธนวัฒน์ และรองศาสตราจารย์อัมรินทร์ ธีตราคม
กรรมการวิทยานิพนธ์ ที่ได้กรุณาชี้แนะแนวทาง ข้อคิดที่เป็นประโยชน์ รวมทั้งตรวจสอบ
และแก้ไขเนื้อหาให้ถูกต้องจนวิทยานิพนธ์เล่มนี้เสร็จสมบูรณ์

ขอขอบคุณ คุณวีระพงษ์ บุญยก ที่เป็นผู้จัดประกายให้ผู้เขียนมีความพยายามและมี
มีมานะอดทนในการทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้ ขอขอบคุณพี่น้องกรมสรรพสามิตที่คอยให้
ความช่วยเหลือทางด้านข้อมูล

ท้ายที่สุด ขอกราบขอบพระคุณ คุณสมบูรณ์-คุณอัญชลี รักษาแก้ว บิดาและมารดา
ของผู้เขียน ผู้มีพระคุณอันยิ่งใหญ่ ที่ได้ให้ชีวิต การอุปการะเลี้ยงดู อบรมสั่งสอนให้
ผู้เขียนมีมานะ อดทน ซึ่งเป็นพื้นฐานที่สำคัญในการศึกษาจนสำเร็จในครั้งนี้ และขอบคุณ
พี่น้อง ญาติ และเพื่อน ๆ อันเป็นที่รักของผู้เขียนที่ให้ความช่วยเหลือและเป็นกำลังใจมา
โดยตลอด

สุนนา บุญยก

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	(4)
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	(5)
กิตติกรรมประกาศ.....	(7)
สารบัญตาราง	(10)
สารบัญภาพประกอบ.....	(12)
บทที่	
1 บทนำ	1
ความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการศึกษา.....	6
ขอบเขตของการศึกษา	7
วิธีการศึกษา.....	7
สมมติฐานของการศึกษา.....	9
นิยามศัพท์เฉพาะ	9
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	10
2 แนวความคิดทางทฤษฎีและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง.....	11
แนวความคิดทางทฤษฎี	11
วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	23
3 อุตสาหกรรมเบียร์และมาตรการเกี่ยวกับเบียร์	33
อุตสาหกรรมเบียร์.....	34
ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการบริโภคเบียร์ในประเทศไทย.....	42
ผลกระทบของการผลิตเบียร์	51
บทบาทและมาตรการรณรงค์เกี่ยวกับเบียร์	66
4 วิธีการศึกษาและการวิเคราะห์ผล.....	71

บทที่	หน้า
วิธีการศึกษา.....	71
ผลการศึกษา	73
5 สรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ.....	78
สรุปผลการศึกษา.....	78
ข้อเสนอแนะ.....	80
ภาคผนวก	
ก เกณฑ์ในการคำนวณภาษีเบียร์	81
ข รายชื่อภาคีสร้างเสริมสุขภาพที่ได้รับเงินอุดหนุนจาก สสส.	87
ค พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551	91
ง ข้อมูลที่ใช้ในการคำนวณ.....	109
จ ผลการคำนวณจากโปรแกรม Econometric Views	116
บรรณานุกรม.....	118
ประวัติผู้เขียน	122

สารบัญตาราง

ตาราง		หน้า
1	ปริมาณการบริโภคเบียร์ที่ผลิตในประเทศ ตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2544-2553.....	2
2	จำนวนคดีอุบัติเหตุที่มีสาเหตุจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ จำนวน ผู้เสียชีวิตและผู้บาดเจ็บจากอุบัติเหตุจราจรทางบก ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2544- 2552.....	4
3	ปริมาณการบริโภคเบียร์ ปี พ.ศ. 2534-2553	42
4	จำนวนประชากรที่มีอายุตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไปที่บริโภคสุรา จำแนกตามเพศ ทั่วราชอาณาจักร ปี พ.ศ. 2544-2550	45
5	จำนวนประชากรที่มีอายุตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไป ที่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เป็นประจำ โดยจำแนกตามอายุ ทั่วราชอาณาจักร ปี พ.ศ. 2544-2547.....	47
6	จำนวนประชากรที่มีอายุ 15 ปีขึ้นไปที่มีพฤติกรรมดื่มน้ำสุรา จำแนกตาม ระดับการศึกษาที่สำเร็จ และเพศทั่วราชอาณาจักร พ.ศ. 2547.....	49
7	จำนวนประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไปที่ดื่มน้ำสุรา จำแนกตามชนิดของสุราที่ดื่ม บ่อยที่สุดทั่วราชอาณาจักร พ.ศ. 2550	51
8	เปรียบเทียบมูลค่าการส่งออกสินค้าเบียร์กับสินค้าทุกชนิดของไทย ปี พ.ศ. 2551-2553.....	54
9	เปรียบเทียบรายได้จากภาษีเบียร์และภาษีทั้งหมดที่รัฐบาลจัดเก็บได้ ปี พ.ศ. 2539-2553.....	56
10	อัตราภาษีสรรพสามิตสุราที่จัดเก็บในปี พ.ศ. 2552	58
11	เปรียบเทียบราคาขายปลีกเบียร์กับสุรา ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2544-2553	59
12	จำนวนประชากรที่เสียชีวิตด้วยกลุ่มโรคที่มีสาเหตุมาจากการดื่มเบียร์ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2546- 2552	62
13	จำนวนประชากรที่เสียชีวิตด้วยโรคที่มีสาเหตุมาจากการดื่มเบียร์ ตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2546-2552.....	64

ตาราง	หน้า
14 ร้อยละของจำนวนประชากรที่เสียชีวิตด้วยโรคที่มีสาเหตุมาจากการดื่มเบียร์ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2546-2552	65
15 ค่าแนวโน้มปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการบริโภคเบียร์ในประเทศไทย ปี พ.ศ. 2554-2558.....	76
16 มูลค่าของเบียร์ที่ทำในประเทศไทย โดยกำหนดจากราคาขาย ณ โรงงานอุตสาหกรรม เพื่อถือเป็นเกณฑ์ในการคำนวณภาษี แยกตามประเภทของสินค้า ปี พ.ศ. 2522 ถึงปัจจุบัน เฉพาะเบียร์ที่ผลิตจากโรงงานขนาดใหญ่...	82
17 รายชื่อภาคีสร้างเสริมสุขภาพที่ได้รับเงินอุดหนุนจาก สสส.	88
18 ปริมาณการบริโภคเบียร์ตั้งแต่ไตรมาส 1 ปี พ.ศ. 2544 ถึงไตรมาส 4 ปี พ.ศ. 2553	110
19 ราคาขายปลีกเบียร์ตั้งแต่ไตรมาส 1 ปี พ.ศ. 2544 ถึงไตรมาส 4 ปี พ.ศ. 2553	111
20 ราคาขายปลีกสุราตั้งแต่ไตรมาส 1 ปี พ.ศ. 2544 ถึงไตรมาส 4 ปี พ.ศ. 2553	113
21 รายได้ต่อหัวตั้งแต่ไตรมาส 1 ปี พ.ศ. 2544 ถึงไตรมาส 4 ปี พ.ศ. 2553	114

สารบัญภาพประกอบ

ภาพ		หน้า
1	ปริมาณการบริโภคเบียร์ที่ผลิตในประเทศ ปี พ.ศ. 2544-2553.....	3
2	จำนวนคดีอุบัติเหตุที่มีสาเหตุจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ จำนวน ผู้เสียชีวิตและผู้บาดเจ็บจากอุบัติเหตุจราจรทางบก ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2544- 2552.....	5
3	ลักษณะของเส้นอุปสงค์ต่อราคา	13
4	ลักษณะของเส้นอุปสงค์ต่อรายได้ กรณีสินค้าปกติ	15
5	ลักษณะของเส้นอุปสงค์ต่อรายได้ กรณีสินค้าด้อย	16
6	ผลการทดแทนและผลทางรายได้ เมื่อ P_x ลดลง.....	19
7	กรรมวิธีการผลิตเบียร์	39
8	ปริมาณการบริโภคเบียร์ที่ผลิตในประเทศไทย ปี พ.ศ. 2534-2553	44
9	เปรียบเทียบอัตราการดื่ม ปี พ.ศ. 2544 กับปี พ.ศ. 2547.....	46
10	จำนวนประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไปที่ดื่มสุรา จำแนกตามชนิดของสุราที่ดื่ม บ่อยที่สุด ทัวราชอาณาจักร ปี พ.ศ. 2550.....	50
11	เปรียบเทียบรายได้จากภาษีเบียร์และภาษีทั้งหมดที่รัฐบาลจัดเก็บได้ ปี พ.ศ. 2539-2553.....	57
12	เปรียบเทียบราคาขายปลีกเบียร์กับสุรา ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2544-2553	60
13	จำนวนประชากรที่เสียชีวิตด้วยกลุ่มโรคที่มีสาเหตุมาจากการดื่มเบียร์ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2546-2552.....	63
14	ปริมาณการบริโภคเบียร์ที่ผลิตในประเทศ ปี พ.ศ. 2554-2558.....	77